

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 20320-08 לוי נ' לוי ואח'

בפני כב' השופטת מירית פורר

תובעת

שרה לוי

נגד

נתבעים

1. לוי לוי
2. איילון חברה לביטוח בע"מ

1.

פסק דין

2. התובעת, ילידת 22.10.1938, נפגעה בתאונת דרכים ביום 31.8.08 ונגרם לה שבר בברך ימין. אין מחלוקת בין הצדדים בנוגע לחבותה של הנתבעת לפצות את התובעת בגין נזקי הגוף שנגרמו לה בתאונה ומחלוקתם של הצדדים אינה אלא בנוגע לשיעור הפיצוי.

3. בחוות דעתו של המומחה בתחום האורתופדי, ד"ר אמל חורי, תיאר שברכה הימנית נותחה ובמהלך הניתוח בוצעה החזרה פתוחה של השבר בעזרת קיבוע של הפלטה וברגים. להערכתו, כתוצאה מהתאונה סובלת התובעת מאי יציבות הברך והפרעה תוך פרקית בשל פגיעה בסחוס הברך. המומחה העריך שבעקבות התאונה נותרה לתובעת נכות צמיתה בשיעור 10% בגין צלקת רגישה, וכן נותרה נכות צמיתה בשיעור 10% בגין אי יציבות. עוד העריך, שהתובעת סבלה מנכות זמנית בשיעור 100% משך 6 חודשים לאחר התאונה, בשיעור 75% משך 6 חודשים נוספים ובשיעור 50% משך 6 חודשים נוספים.

4. המומחית שמונתה מטעם בית המשפט בתחום הפסיכיאטריה, ד"ר קליגר-מזרחי, העריכה בחוות דעתה כי ישנם סימנים אובייקטיביים וסובייקטיביים המגבילים באופן קל עד בינוני את ההתאמה הסוציאלית וכושר העבודה של התובעת וכי נותרה לה נכות צמיתה בשיעור 8%. המומחית המליצה על טיפול פסיכו-תרפויטי תמיכתי, לתקופה של שנה בתדירות של פעם בשבוע. המומחית השיבה בתשובות לשאלות ההבהרה מיום 27.7.11, כי הטיפול התומך יכול להביא לתחושה כללית יותר טובה ולכן המליצה עליו, ואולם כשמדובר במטופלים בגיל התובעת, הסיכוי להביא לשינוי משמעותי במצב, בעיקר בסימפטומים הפוסט טראומטיים, הוא קטן ועל כן הוערכה הנכות כצמיתה.

5. הנתבעים לא הזמינו את המומחים לחקירה והסתפקו בהעלאת תהיות קצרות בנוגע לקביעת הנכות האורתופדית והנפשית. דא עקא שמחוות הדעת האורתופדית עולה כי כתוצאה מהתאונה

סובלת התובעת מאי יציבות הברך והפרעה תוך פרקית בשל פגיעה בסחוס הברך ובנוסף הצלקת רגישה. עוד ציין המומחה, בסיכום חוות הדעת כי התובעת עלולה לסבול מסיבוך עתידי של ארתריטיס פוסט טראומטית בברך ועלולה להזדקק לשני ניתוחים נוספים, הראשון להוצאת מתכות והשני להחלפת הברך.

6. בנוגע לנכות הנפשית, ביקשה הנתבעת כי בית המשפט ישלול את התשתית העובדתית שבבסיס חוות הדעת לאור דו"חות הערכת התלות של המוסד לביטוח לאומי, מהם עלה שלא סבלה מקשיים נפשיים. המומחית השיבה בתשובות לשאלות ההבהרה מיום 27.7.11, כי שובה של התובעת לעבודה היטיב עם מצבה הנפשי בכך שחזרה למסגרת שנותנת משמעות לחייה, עם זאת הסיבה שבגללה נאלצה לעבוד בגילה היה הבטחתה לבתה שתעזור לה. בנוסף, העבודה אינה יכולה להביא לשיפור בסימפטומים הפוסט טראומטיים הטהורים כחרדה סביב נסיעות ובזמן עליה וירידה מהאוטובוס. העובדה שהיא עובדת במשרה מצומצמת לא יכולה למנוע ממנה את הפחד מתאונות נוספות.

7. כידוע, הכלל הוא שלא בנקל יתערב בית המשפט בקביעות של המומחה מטעמו ובמסקנותיו (ע"א 7617/07 יומה נ' מגדל, לא פורסם, ניתן ביום 12.10.08). התערבות מעין זו מצריכה מסקנה לפיה חלה טעות בסיסית של המומחה, והמעט שניתן לומר הוא שבהעדר חקירה נגדית לא ניתן להגיע למסקנה זו. במקרה זה לא הוצגה בפני בית המשפט כל עילה שהיא להתערב במסקנות המומחים, שעל הסבריהם נראות מבוססות היטב. לפיכך, לא הונחה כל תשתית לסטות מקביעות המומחים. לנוכח טיב הנכות, ועל אף שחלק ממנה הינה נכות בגין צלקת (שבבדיקת התובעת נמצאה כי היא רגישה, וממילא יש לה משמעות תפקודית נוספת), יש לקבוע כי נכותה הרפואית היא בשיעור 25.48%.

8. הנכות שנקבעה לתובעת היא בעלת משמעות תפקודית ברורה, כפי שהבהירו המומחים. התובעת נחקרה אודות דרך התנהלותה בחיי היומיום ובעבודתה וענתה כי אינה כפי שהיתה לפני התאונה. מעדותה עלה כי היא מתקשה להתכופף כי הדבר מכאיב לברכה (עמ' 9 לפרוטוקול, שורות 12-27) ולכן נעזרת בבעלה ובנוסף עובדת בעבודה קלה יותר ובמספר שעות מועט יותר.

9. מכל מקום, נראה כי התובעת, אשת עמל שעסקה כל חייה בעבודה פיזית, מתפקדת בצורה הטובה ביותר שניתן לצפות. התובעת העידה כי רצתה לחזור לעבוד לאחר שחל שיפור במצבה ועל כן הופנתה על ידי הרופא שניתח אותה לרופא תעסוקתי, שהורה לה לחזור לעבודה קלה יותר ולמחצית המשרה בה עסקה קודם (עמ' 4 לפרוטוקול שורות 22-32). ממסמך רפואי מיום 31.3.09 (נפסח ח' לתצהירה) אכן עלה כי רופא תעסוקתי מטעם קופת החולים מצא שאינה יכולה לחזור לעבודתה קודם כעובדת נקיון אך יכולה לחזור לעבוד בעבודה קלה יותר בהיקף משרה חלקי עד שלוש שעות ביום. התובעת העידה כי פנתה למנהלת הקודמת שלה וזו מצאה לה עבודה קלה למשך שתיים בבוקר במרפאה שנפתחה עד שיגיעו העובדות (עמ' 4 לפרוטוקול שורות 25-30).

10. מובן שאפשרויות התעסוקה לאשה בגילה של התובעת מצומצמות עם זאת, אף בהנחה כי כחצי שנה לאחר התאונה הגיעה לרמת תפקוד סבירה בנסיבות העניין, הרי שמצבה כיום מונע ממנה לבצע עבודות מסויימות בבית ובעבודה. החלמתה של התובעת והסתגלותה למצבה מעוררות התפעלות, אולם יש חשש כי בשנות הזקנה שנתרו לה תפגע תפקודה הכללי, ונכותה עשויה

להשפיע אז באופן בולט ביותר על יכולתה לתפקד, גם לאור החשש מהסיבוך שיוביל להחלפת
 ברך כפי שהעריך המומחה, כך שיהיה מתחת למצופה אצל אדם בגיל מתקדם.

11. בתצהיר עדותה הראשית, הצהירה התובעת כי היא עבדה כמטפלת בילדים במשך 8 שנים ולאחר
 מכן עבדה בטיפת חלב כעובדת נקיון בחצי משרה מהשעה 00:13-08:30 והשתכרה כ-3,000 ₪.
 לאחר מכן עבדה כעובדת נקיון במרפאת גאולה בין השעות 03:30-10:30 ואף שם השתכרה כ-
 3,000 ₪. לאחר התאונה לא עבדה כשנה ולאחר שפנתה לרופא תעסוקתי אישר לה לעבוד
 שעתיים ביום בלבד בעבודות קלות ומאז שחזרה לעבודתה עובדת בין השעות 08:50-16:50
 ומשתכרת כ-1,400 ש"ח. בתצהירה ובעדותה, תיארה את עבודת הנקיון שביצעה קודם לתאונה
 שכללו הזזת מיטות, שטיפת החדרים ואילו לאחר התאונה ביצעה עבודות קלות כנקיון אבק
 ואילו עובדת אחרת מבצעת את העבודות הקשות יותר.

12. התובעת נפגעה בתאונה בהיותה בת כמעט 70 שנה. התובעת טוענת להפסד שכר מיום התאונה
 ועד היום. התובעת הגישה שלושה תלושים מערב התאונה 2008/8-6 כל אחד בסך 2702 ₪.
 משכך, לאור התשתית הראייתית שהונחה בפניי, אני קובעת כי בסיס השכר לחישוב הפסד
 הכנסה יעמוד על 2702 ₪ ובשערוך להיום: 2996.4 ₪.

13. בחודשים 4/2009-9/2008 לא עבדה והחל מחודש 5/2009 חזרה לעבודה. מטופס 106 לשנת 2009
 עולה כי השתכרה 1,425 ₪ לחודש בממוצע, ובשערוך להיום 1,520 ₪. משכך בשנת 2008 הפסידה
 שכר בסך 11,986 ₪ ובשנת 2009 הפסידה שכר בסך 23,796 ₪. בשנת 2010 השתכרה 1,425 ₪
 לחודש בממוצע, ובשערוך להיום 1,484 ₪ ומשכך הפסידה סכום של 18,149 ש"ח. בשנת 2011
 השתכרה 1,487 ₪ לחודש בממוצע, בשערוך להיום 1,520 ₪ ומשכך הפסידה סכום של 17,835
 ש"ח. בשנת 2012 השתכרה 1,745 ₪ לחודש בממוצע ומשכך הפסידה סכום של 15,017 ש"ח.

14. חישוב ההפרש בין שכרה ערב התאונה לעומת שכרה בכל אחת מהשנים בנוסף לשמונת החודשים
 בהם לא עבדה כלל מוביל לכך שנגרם לתובעת הפסד שכר בסך 86,783 ₪, לעומת שכרה ערב
 התאונה.

15. הנתבעת הצביעה על כך שלנתבעת בעיות בריאותיות נוספות, כעולה מתצהיר תשובותיה לשאלון
 (נ/1) ובכללן סבלה מאוסטאופורוזיס וסובלת מאי ספיקה ורידית ברגל ימין ושינויים בחוליות,
 כאבים בכפות רגליים בשנת 1985, כאבים בכתף ימין וגב עליון בשנת 1985, בשנת 1998 כאבים
 בשוק ימין ומיחושים בחזה. התובעת אישרה בעדותה שעדיין סובלת מכאבים בגב, בכתף ובזרוע
 (עמ' 9 לפרוטוקול שורות 24-32).

16. על מנת לזהות ולכמת את הנזק שנגרם לתובעת בעקבות התאונה, יש לבחון את השלכותיה הן על
 נכותה התפקודית (שכידוע, אינה זהה בהכרח לנכות הרפואית) והן על השתכרותה לעומת מצבה
 לפני התאונה (עא 3222/10 **ביטוח ישיר חברה לביטוח בע"מ נ' פלוני** לא פורסם, ניתן ביום
 28.6.2012).

17. תוצאות התאונה, במישור האורטופדי ובמישור הנפשי על רקע גילה המתקדם ומצבה הבריאותי,
 כל אחת לחוד וביחד, הן שגרמו לה לאובדן האפשרות שעמדה לה להמשיך ולעבוד בעבודה
 שעבדה קודם לתאונה עד היום.

18. "בנסיבות מעין אלה ניתן היה להגיע למסקנה כי הנזק שנגרם לתובע בסופו של דבר הוא נזק שאינו ניתן להפרדה. במצב דברים זה על הנתבע הנטל להוכיח מה חלקו באחריות, ואם כשל מלהרים את הנטל הרי שחב הוא בכל הנזק" (תא (שלום-י-ם) 4292/04 **שאל עמנואל נ' איילון ואח'**, לא פורסם, ניתן ביום 19.7.2009, עמ' 11-12 לפסק דינו של כב' השופט וינוגרד. בית המשפט המחוזי ובית המשפט העליון מפי כב' השופט ריבלין הותירו את פסק הדין על כנו: **רע"א 1588/10 איילון חברה לביטוח נ' שאל עמנואל**, לא פורסם, ניתן ביום 23.5.2010): "בית המשפט המחוזי הדגיש במסגרת פסק דינו, כי "מדובר במקרה חריג במשהו שכן נכות שאינה גבוהה במיוחד הובילה להפסקת עבודתו של המשיב בעיסוקו הקודם ולפסיקת סכום פיצויים שאינו מבוטל כלל ועיקר". יחד עם זאת נקבע כי "בהינתן שלהפסקת העבודה כמורה לנהיגה קיים ביסוס במצבו הרפואי של המשיב הנובע מהתאונה, מחד גיסא, ולאור העובדה שהמשיב בגיל מבוגר יחסית עם יכולת הסתגלות נמוכה, מאידך גיסא, מן הדין היה לפסוק פיצוי בשיעור ההפרש שבין השתכרותו אלמלא התאונה לבין השתכרותו במומו, כפי שעשה בית-משפט קמא."

19. משכך, בנוגע לעבר, מכיון שהתובעת החלה לעבוד עוד בתקופה בה נקבעו לה נכויות זמניות גבוהות בשיעור של 50%-ו-75% הרי שבשנה זו שיעור הגריעה משכרה היה גבוה יותר ומכיון שלגילה השלכה על צמצום אפשרויות התעסוקה הרי שיש לפסוק לה את מלוא הפסדי השכר לעבר בסך 86,783 ₪.

20. כאמור, לתובעת נגרמה פגיעה נפשית כתוצאה מהתאונה, וזו נוספה על בעיה אורטופדית. שתי אלה הצטרפו למצבה ולגילה ובהתאם לבריאותה. שילוב השלוש גרם לפגיעה משמעותית בכושר השתכרותה. בנסיבות העניין אני קובעת, כי לנוכח שיעור הנכויות וטיבן בשים לב לעיסוקה של התובעת, ולאחר שקבעתי כי הנכויות תוצאות התאונה, במישור האורטופדי ובמישור הפסיכיאטרי, כשלצלקת משקל מועט נוסף, יהא זה נכון לקבוע כי שיעור הנכות התפקודית ממנה וסבלת הינו בשיעור של 20% נכות צמיתה משוקללת. בהשפעת הנכות הרפואית על כושר השתכרותה לפי שיעור גריעה של 20% מכושר השתכרותה התחשבתי בגילה של התובעת, עיסוקה כעובדת נקיון במשך שנים רבות עובר לתאונה, המחייב תנועה ועבודה פיזית, טיב הפגיעה וכן מגבלותיה הרפואיות שאינן קשורות לתאונה, כפי שפורטו על ידי הנתבעת.

21. באשר לעתיד, לאור גילה של התובעת יש קושי ללמוד על תקופת העבודה שהיתה צפויה לה, ללא קשר לתאונה. מאחר ולא ניתן לדעת כמה שנות עבודה צפויות לה, הגעתי למסקנה שהתובעת זכאית לפיצוי בגין המגבלה על כושר השתכרותה שנבעה מהתאונה, לנוכח גילה והרקע הבריאותי ויש לפסוק לה סכום של 15,000 ₪ לעתיד.

22. הנתבעת ביקשה ללמוד מקבלת גמלת הסיעוד המצומצמת שהוענקה לתובעת על היעדר הצורך שלה בעזרת צד ג'. קביעותיו של המוסד לביטוח לאומי אינן ראיות במסגרת הליך זה, אולם גם לגוף העניין לא ניתן ללמוד דבר מהקביעה במקרה זה. הערכת התלות נערכה ביום 10.11.08, כחודשיים לאחר התאונה. באותה תקופה הייתה התובעת במצב תפקודי ירוד ביותר, בגינו העניק לה המוסד לביטוח לאומי זכאות בשיעור 100% למשך ארבעה חודשים 12/2008-3/2009. לאחר מכן, מיום 1.4.2009 לא היתה לה עוד זכאות על פי הקריטריונים של המוסד לביטוח לאומי, כפי שעולה מתעודת עובד הציבור.

23. לאור הנכויות שנקבעו בחוות הדעת האורטופדית, אני פוסקת לתובעת פיצוי בסך 30,000 לעבר לאור תקופת הנכויות הזמניות הגבוהות שנקבעו לתקופת שנה וחצי. על מנת להסיר ספק, הפיצוי שנפסק בגין העזרה הוא מעבר לתקופה שבמהלכה סופקה לתובעת עזרה בהיקף ראוי על ידי המוסד לביטוח לאומי שאינו מצריך פיצוי נוסף. הסכום כולל הפרשי הצמדה וריבית עד היום.
24. בשומת היקף העזרה הנחוץ לתובעת לעתיד, יש לחלק בין התקופה הקרובה, בה יש לקוות כי מצבה של התובעת יהא דומה לזה בו היא מצויה כיום, ובין התקופה המאוחרת יותר בה יש לחשוש כי עם הזקנה תקשה המגבלה עד מאד על תפקודה הכללי ובכלל זאת החשש מהסיבוך העתידי עליו הצביע ד"ר חורי שעשוי להוביל להחלפת ברכ. אומנם הנחה היא שבשנותיה האחרונות היתה נזקקת התובעת לעזרה גם ללא קשר לתאונה, אך ההפחתה שיש לעשות בגין הנחה זו, תוך התחשבות בעובדה כי בגין נכותה תזדקק התובעת לעזרה בהיקף רב, הינה מסויימת בלבד (ע"א 185/88 אבו-ג'עפר נ' אבו-ג'עפר, פ"ד מה (3) 117, 122).
25. בהתחשב בשיקולים שנמנו לעיל ולתוחלת החיים של התובעת שהינה כ-9 שנים על פי הלוחות הסטטיסטיים. אני פוסקת לה פיצוי בסכום של 36,000 ₪ עבור עזרה בשכר בעתיד. הסכום משקף עזרה בסכום חודשי של 378 ₪ עד לתום תוחלת חייו, וזאת לאחר הפעלת המקדם המתאים. הסכום משקף את התמורות הצפויות במהלך חיים זה, במהלכם יש להניח כי הצורך בעזרה ילך ויגבר, תוך שקלול האפשרות כי התובעת היתה נזקקת לעזרה ממילא.
26. התובעת טוענת שכתוצאה מהתאונה היא נזקקת לניידות מוגברת. הנכות שנקבעה לה מצדיקה כשלעצמה פיצוי מסוים על ניידות מוגברת. בנסיבות אלה, וגם על רקע הרושם שעולה מהראיות לפיו לתובעת חשש מנסיעות באוטובוס לאור נסיבות התאונה, אני פוסקת לתובעת סכום של 10,000 ₪ בגין הוצאות ניידות מוגברת לעבר ולעתיד.
27. בגין הנזק הלא ממוני זכאית התובעת לפיצוי בסכום של 29,712 ₪ על רקע נכות בשיעור 25.48%, 8 ימי אשפוז, בניכוי גיל וצירוף ריבית.
28. בחוות הדעת הפסיכיאטרית המליצה המומחית על טיפול פסיכו-תרפויטי תמיכתי, לתקופה של שנה בתדירות של פעם בשבוע וציינה שעלות פגישה בודדת בשוק הפרטי 350-400. המומחית השיבה בתשובות לשאלות ההבהרה מיום 27.7.11, כי הטיפול התומך יכול להביא לתחושה כללית יותר טובה ולכן המליצה עליו, ואולם כשמדובר במטופלים בגילה של התובעת, הסיכוי להביא לשינוי משמעותי במצב, בעיקר בסימפטומים הפוסט טראומטיים, הוא קטן ועל כן הוערכה הנכות כצמיתה. התובעת יכולה לקבל טיפול פסיכו-תרפויטי תמיכתי במסגרת השירות הציבורי וכתבה כי בדרך כלל במרפאות בשירות הציבורי ישנו תור המתנה של כמה חודשים.
29. חוות הדעת הפסיכיאטרית הינה מיום 12.7.11. הטיפול שעברה במרכז הישראלי לטיפול בפסיכוטראומה כלל 20 טיפולים מיום 8.3.2009 ועד ליום 18.4.2010 שעלותם 6,000 ₪ בהתאם לבקשת תשלום מיום 1.6.2010. משכך, בגין טיפולים והאפשרות שהתובעת הוציאה הוצאות נוספות הנוגעות לענין זה יש לפסוק לתובעת סכום של 6,000 ₪ לעבר.

30. נראה שאין מניעה כי תבצע את הטיפול שנדרש במסגרת ציבורית או זו טופלה בה לאחר התאונה שהיטיבה את מצבה אך לא חזרה למצב בו היתה בטרם התאונה ועל כן בשקלול שתי אפשרויות אלו יש לפצותה בסכום נוסף של 10,000 ₪ לעתיד.

31. לנוכח כל האמור לעיל תשלם הנתבעת לתובעת סכום של 223,500 ₪ במעוגל בצירוף שכ"ט עו"ד בשיעור 13% בצירוף מע"מ ובתוספת הוצאות המשפט. לתובעת שולם תשלום תכוף בסכום של 5,000 ₪ במועד שהצדדים לא הצביעו עליו ועל כן יש לשערכו ליום מתן פסק הדין ולהפחיתו מהסכום שנפסק בפסק-הדין. הסכומים בגין נזקי העבר כוללים כולם הפרשי הצמדה וריבית עד ליום מתן פסק-הדין. הסכום ישולם תוך 30 יום מיום מתן פסק-הדין שאם לא כן הוא ישא הפרשי הצמדה וריבית כדין מהיום ועד ליום התשלום בפועל.

המזכירות תשלח העתק מפסק-הדין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, י"ג ניסן תשע"ג, 24 מרץ 2013, בהעדר הצדדים.

מירית פורר 54678313

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן